

PANGALAN: _____
PANGKAT: _____

ASIGNATURA: ARLING PANLIPUNAN 7
(Week 3)

ANG NASYONALISMONG ASYANO SA TIMOG AT KANLURANG ASYA

Ang pananakop, pagpapasailalim sa kapangyarihan at pagsasamantala ng mga bansang Kanluranin sa mga bansa sa Asya, ang nagbigaydaan sa pag-usbong ng nasyonalismong Asyano. Ang nasyonalismo ay damdaming makabayan na maipapakita sa matinding pagmamahal at pagpapahalaga sa Inang Bayan. (Kabihasnang Asyano, SEDP Edisyon).

Ang nasyonalismo sa Asya ay may iba't ibang anyo tulad ng:

- Defensive Nationalism o mapagtanggol na nasyonalismo gaya ng ipinakita ng bansang Pilipinas; at
- Aggressive Nationalism o mapusok na nasyonalismo na minsang ginawa ng bansang Hapon.

Ang mga sumusunod ang mga pangunahing manipestasyon ng nasyonalismo:

- Pagkakaisa, makikita ito sa pagtutulungan at pagkakabuklod-buklod ng mga mamamayan sa iisang kultura, saloobin, at hangarin;
- Pagmamahal at pagtangkil ng mamamayan sa mga produkto, ideya, at kultura ng sariling bayan;
- Pagiging makatuwiran at makatarungan; at
- Kahandaan na magtanggol at mamatay para sa kaniyang bayan (maituturing na pinakamahalagang manipestasyon ng nasyonalismo).

MGA SALIK AT PANGYAYARI NA NAGBUNSOD SA PAGLITAW NG DAMDAMING NASYONALISMO SA TIMOG AT KANLURANG ASYA

INDIA

Sa panahon ng pananakop, pinakinabangan nang husto ng mga Ingles ang mga likas na yaman para sa sariling interes. Pinatigil ang mga gawaing pangkultural tulad ng suttee o sati at female infanticide, nagkaroon ng hindi pantay na pagtingin sa kanilang lahi o diskriminasyon, pagpapagamit sa mga sundalong Sepoy ng mga riple at cartridge na ginamitan ng langis ng hayop na naging dahilan ng Rebelyong Sepoy at naganap ang Amritsar Massacre. Bilang tugon, nabuo ang mga makabayang samahan ng mga Hindu na pinangunahan ni Mohandas Gandhi at sa mga Muslim na pinangunahan naman ni Mohammad Ali Jinnah.

KANLURANG ASYA

Hindi agad naipakita ng mga bansa rito ang nasyonalismo dahil karamihan sa mga ito ay hawak ng dating malakas at matatag na Imperyong Ottoman. Matapos bumagsak ng Imperyong Ottoman, napasailalim sa mga Kanluranin ang mga ilang mga bansa rito. Sa ilalim ng sistemang Mandato, isang bansa na naghahanda upang maging isang malaya at isang nagsasariling bansa ay ipasasailalim muna sa patnubay ng isang bansang Europeo.

Ang nasyonalismo rito ay pinasimulan ng mga Arabo, Iranian, at mga Turko bago pa man ang Unang Digmaang Pandaigdig. Ilan sa mga unang lumaya na bansa ay ang Kuwait, Lebanon, Iraq, Turkey sa pamumuno ni Mustafa Kemal at Saudi Arabia sa pamumuno ni Ibn Saud. Matapos ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang mga Jews naman ay nagsagawa ng Zionism (Pag-uwi sa Palestine ng mga Jew mula sa iba't ibang panig ng daigdig at itinatag ang Israel) na naging dahilan ng pagsisimula ng tensyon sa pagitan ng Palestine at Israel.

MGA NASYONALISTANG ASYANO AT MGA PAMAMARAANG GINAMIT SA PAGTATAMO NG KALAYAAN SA TIMOG AT KANLURANG ASYA

Mohandas Gandhi	Humingi ng ng kalayaan ng India na hindi gumagamit ng karahasan, pag boycott sa mga produktong Ingles, pagsasagawa ng civil disobedience o di pagsunod sa pamahalaan at hunger strike.
Mohammad Ali Jinnah	Namuno sa Muslim League na may layunin ng hiwalay na estado para sa mga Muslim at ihiwalay o makalaya ang Pakistan sa India.
Mustafa Kemal Atatürk	Nagbigay daan sa Kalayaan ng Turkey sa kabila ng pagbabalak na paghati-hatian ng mga Europeo ang bansa. Nagpatawag ng pambansang halalan at namuno sa Turkong militar na hingiin ang Kalayaan ng Turkey sa mga Europeo.
Ayatollah Rouhollah Mousari Khomeini	Namuno sa pagkilos sa Iran at bumatikos sa kanilang Shah dahil sa mga karahasan sa mamamayan, pagpanig nito sa mga dayuhan at pagsuporta sa Israel.
Ibn Saud	Tinalo ang kanyang katunggali sa pamumuno at tinipon ang halos kabuuan ng tangway ng Arabia at itinalagang hari ang sarili at pinangalanang Saudi Arabia ang kanyang kaharian. Binigyang ng oil concession ang isang kompanya ng bansang United States. Naging neutral siya noong Ikalawang Digmaang Pandaigdig at hindi rin seryosong nakialam sa digmaang Arab-Israel.

ANG KAHALAGAHAN NG NASYONALISMO SA TIMOG AT KANLURANG ASYA

Sa pamamagitan ng nasyonalismo, nakamit ng India ang Kalayaan sa mga Ingles at nahiwalay rin ang Pakistan sa India at naging isang nagsasariling bansa. Samantalang, sa Kanlurang Asya naman ay maraming mga dating sakop ng Imperyong Ottoman ang paisa-isang lumaya at napasailalim ng mandato ng mga Europeo na kinalaunan rin ay nakalaya at naging nagsasariling bansa. Ang ilang mga maling pamamalakat at patakaran na ipinatupad ng mga mananakop ang siyang gumising sa nagsisilakbong damdaming nasyonalismo ng mga taga Timog at Kanlurang Asya na naging dahilan sa huli sa pagkamit ng kalayaang kanilang matagal ng hinahangad.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1 Panuto: Mula sa iyong natutuhan sa binasa, magbigay ng apat (4) na konsepto o impormasyon na naglalarawan sa salitang nasyonalismo. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

NASYONALISMO

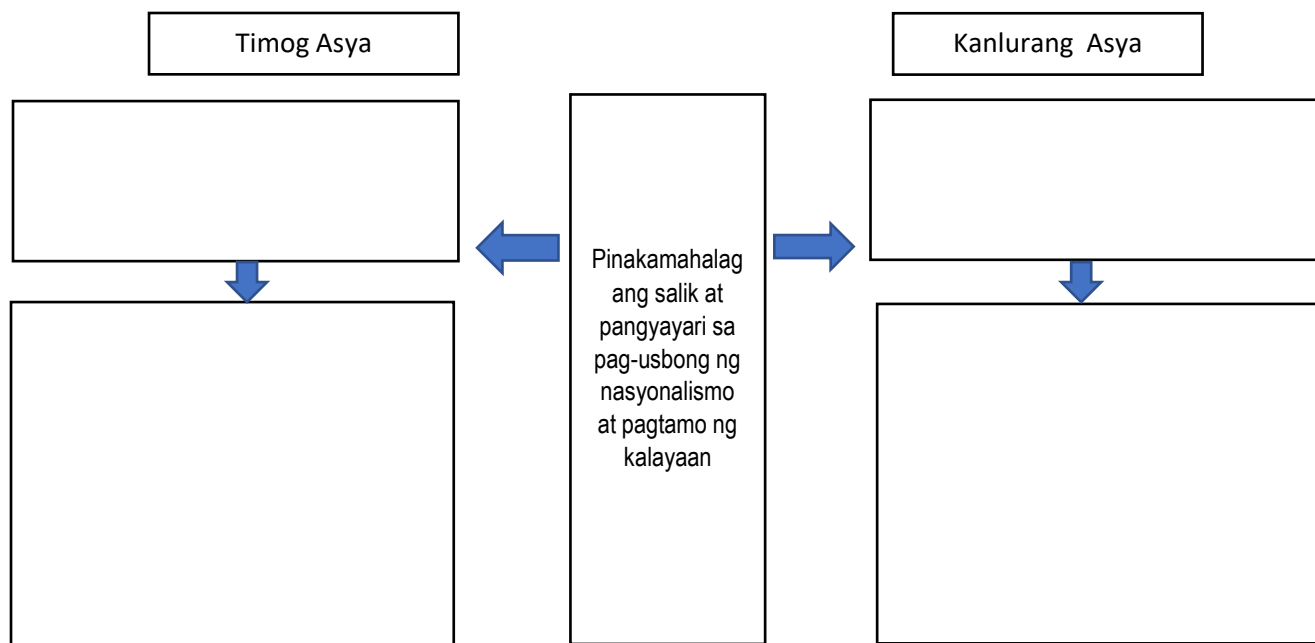
Gawain sa Pagkatuto Bilang 2 Panuto: Punan ang mga hinihinging impormasyon tungkol sa mga salik at pangyayari at ang naging tugon sa mga ito na naging dahilan ng pag-usbong ng nasyonalismo at pagkamit ng kalayaan

REHIYON	MGA SALIK AT PANGYAYARI	TUGON O REAKSYON
Timog Asya		
Kanlurang Asya		

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3 Panuto: Kumpletuhin ang mga hinihinging impormasyon sa Data Retrieval Chart.

Nasyonalista	Bansa	Pamamaraan o Ginawa Para Matamo Ang Kalayaan
Mohandas Gandhi		
Mohammad Ali Jinnah		
Mustafa Kemal Ataturk		
Ayatollah Khomeini		
Ibn Saud		

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4 Panuto: Pumili ng sa palagay mo ay pinakamahalagang salik o pangyayari sa pag-usbong ng nasyonalismo at pagtamo ng kalayaan sa Timog at Kanlurang Asya. Saliksikin ang mas detalyadong impormasyon ukol rito. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5 Panuto: Basahin at unawain ang bawat pangungusap. Piliin ang letra ng tamang sagot. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

- Ito ay tumutukoy sa damdaming makabayan na maipapakita sa matinding pagmamahal at pagpapahalaga sa Inang Bayan.
a. Kolonyalismo b. Zionism c. Nasyonalismo d. Imperyalismo
- Alin sa mga sumusunod na mga salik at pangyayari and hindi kabilang sa nagbunsod sa paglitaw ng damdaming nasyonalismo sa Timog Asya.
a. Amritsar Massacre b. Rebelyong Sepoy c. Pagpapasailalim sa Mandato d. Matinding diskriminasyon
- Sinong nasyonalista sa Timog Asya ang humingi ng kalayaan ng kanilang bansa sa pamamagitan ng mapayapang paraan.
a. Ibn Saud b. Mohandas Gandhi c. Mustafa Kemal d. Mohammad Ali Jinnah
- Alin sa mga sumusunod na lahi ang hindi kabilang sa mga nagpasimula ng nasyonalismo sa Kanlurang Asya.
a. Indiano b. Turko c. Arabo d. Iranian
- Siya ang namuno sa pagkilos sa Iran at bumatikos sa kanilang Shah dahil sa mga karahasan sa mamamayan, pagpanig nito sa mga dayuhan at pagsuporta sa Israel.
a. Ayatollah Khomeini b. Ibn Saud c. Mohandas Gandhi d. Mustafa Kemal

ARALING PANLIPUNAN (Week 4)

Ang Timog at Kanlurang Asya sa Dalawang Digmaang Pandaigdig

Ang Timog at Kanlurang Asya sa Dalawang Digmaang Pandaigdig Ang pagpapakita ng nasyonalismo ng mga lider nasyonalista sa mga bansa sa Timog at Kanlurang Asya, upang matamo ang kalayaan sa kamay ng mga imperyalista ay mas nasubok nang maganap ang Una at Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Ito ay mahalagang kaganapan sa Asya dahil sa naging malaking epekto nito sa pamumuhay ng mga Asyano.

Unang Digmaang Pandaigdig (1914-1918)

Ang pagsiklab ng Una at Ikalawang Digmaang Pandaigdig ang higit na nag-udyok sa mga Asyano na magkaroon ng pagbabago sa kanilang mga bansa sa Timog at Kanlurang Asya. Ito rin ang natulak sa mga Asyano upang higit na ipaglaban ang kalayaang minimithi para sa kani-kanilang bansa, sa pangunguna ng kanilang mga lider nasyonalista.

Noong Agosto 1914 sumiklab ang Unang Digmaang Pandaigdig. Ang dahilan ay ang pag-aalyansa ng mga bansang Europeo, dahil din sa paguunahan ng mga bansang ito sa teritoryo at maisakatapuran ang kanikanilang interes. Ang alyansa ng Germany at Austria-Hungary ay tinawag na Central Powers samantalang ang Allies naman ay binubuo ng France, Great Britain at Russia.

Nakasentro man sa Europa ang digmaan, nakaapekto rin ito sa Asya. Tulad sa India, ang nasyonalismo at pangkalayaang kilusan ay nagkaisa at tumulong sa panig ng Allies. Pansamantalang isinantabi nila ang hindi pagkakasundo dahil kapwa nila hinangad na mabigyan ng karapatang mamahala sa kani-kanilang sarili. Pinangunahan ni Gandhi ang kilusan sa pamamagitan ng mapayapang pamamaraan ayon sa satyagraha (nonviolence).

Sa pamamagitan naman ng bansang Iran, ang Russia at Great Britain ay nagsagawa ng pag-atake sa Ottoman Empire na nakipag-alyado sa Germany. Sa kabila nito ang Iran ay walang pinanigan na nagdulot ng malawakang pagkasira ng ma pamayanan, ari-arian, pagkamatay ng maraming Iranian at nagdulot ng pagkagutom. Ang kawalan ng pagkilos ng pamahalaang Iran ang nagbigaydaan sa malawakang pag-aalsa at pagkilos ng mga mamamayan na humingi ng kalayaan para sa Hilagang Iran noong 1915-1921.

Natalo sa digmaan ang Central Powers sa Versailles, France. Kasunod nito ang isang kasunduang tinawag na Treaty of Versailles na naghudyat sa pormal na pagtatapos ng digmaan. Isa sa mga epekto ng Unang Digmaang Pandaigdig ay ang pagpasok ng mga Kanluraning bansa sa Kanlurang Asya, at dahil din sa pagbagsak ng Imperyong Ottoman. Natuklasan ang mina ng langis sa Kanlurang Asya noong 1914. Ito ang naging dahilan upang mas maging interesado ang mga Kanluraning bansa rito at magtatag ng sistemang mandato.

Ipinalabas ang Balfour Declaration noong 1917 ng mga Ingles kung saan nakasaad na ang Palestine ay bubuksan sa mga Jews o Israelites upang maging kanilang tahanan (homeland). Ito ang naging dahilan upang magkaroon ng hindi pagkakaunawaan ang mga Muslim at Jews na noo'y nagsimula nang magsibalik sa Kanlurang Asya mula sa Europa. Pagkatapos ng Unang Digmaang Pandaigdig, lumakas sa bansang India ang kilusang nasyonalismo na naging daan upang magkaisa ang pangkat Hindu at Muslim.

Ikalawang Digmaang Pandaigdig

Nagsimula sa Europa ang Ikalawang Digmaang Pandaigdig noong Setyembre 1939. Taong 1942, isang kasunduan ang pinangunahan ng United States, ang Tehran Conference. Ang kasunduan ay nagsasaad na kapwa lilisanin ng Russia at Great Britain ang bansang Iran upang makapagsarili at maging malaya ito. Mayo 1946 ng simulang alisin ng Russia ang kanyang mga Tropa sa Iran sa hindi naman tuluyang naisakatuparan bagkus ay nagdulot pa ito ng Azerbaijan Crisis. Itinuturing na unang hindi pagkakaunawaan na dininig ng Security Council ng United Nations (UN). Ito ang nagbigay daan sa Cold War na kinasangkutan ng United States at ng kaniyang mga kaalyado, kontra sa Russia kasama rin ng kanyang mga kaalyado sa bansa.

Isa rin ang bansang India na kolonya noon ng Great Britain ang naapektuhan matapos ang digmaan dahil minsan na rin niyang binigyan ng suporta ang Great Britain sa pakikipagdigmaang ginawa nito. Si Gandhi at ang kanyang mga kasamahan ay nagprotesta tungkol dito dahil ayaw nila ng digmaan. Sa pagtatapos ng digmaan lalong sumidhi ang ipinaglalaban ng mga taga-India para sa kalayaan ngunit ito ang naging daan upang muling hindi magkaisa ang mga mamamayan ng bansa. Sa paglaya ng India noong 1947, nahati ito sa dalawang pangkat, ang pangkat ng Hindu at ng Muslim. Ang India para sa mga Hindu at Pakistan naman para sa mga Muslim. Maituturing na ang pinakamahalagang pangyayaring naganap sa Asya ay ang pagtatapis ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig dahil dito inaasahang makakamit ang kalayaang minimithi ng mga bansa sa Timog at Kanlurang Asya.

Iba't ibang Ideolohiya at ang mga Malawakang Kilusang Nasyonalista sa Timog at Kanlurang Asya

Ang mataaas na uri ng pagpapahalaga at mga kasagutan sa mga suliranin at pangangailangan ng mamamayan ay ipinahahayag ng mga ideolohiya. Naaayon din ang mga ito sa kultura at kasaysayan ng bansa. Ang ideolohiya ay nahahati sa dalawang pangunahing kategorya – ang ideolohiyang pang-ekonomiya at ideolohiyang pampolitika.

Ang ideolohiyang pang-ekonomiya ay nakatuon sa mga patakarang pangkabuhayan ng bansa at paraan ng paghahati ng kayamanan nito sa mamamayan. Samantala, ang ideolohiyang pampolitika ay nakapokus sa paraan ng pamumuno at sa paraan ng pagpapatupad ng mamamayan. Nauugnay ang politikal na ideolohiya sa mga kilusan para sa panlipunang pagbabago. Hinihikayat nito ang mga tao na kumilos ayon sa ninanais nilang mga pagbabagong kaayusan. Sa pangkalahatan, iba't ibang ideolohiya ang nabuo sa Asya. Ito ay ang Demokrasya, Sosyalismo, Komunismo at Pasisimo. Pag-aralan natin ang iba't ibang kaso ng mga bansa sa Timog at Kanlurang Asya.

Timog Asya India at Pakistan

Sa Timog at Kanlurang Asya, higit na naging malaki ang impluwensiya ng demokrasya sa kilusang nasyonalista. Hinimok ni Swarni Dayanand Saraswati, isang nasyonalista ang muling pagbabasa ng veda upang maging batayan na pang-araw-araw na pamumuhay ng mga Indian.

Sri Lanka at Maliliit na Estado sa Timog Asya

Pinamunuan ng Great Britain ang Sri Lanka at ang buong sub-kontinente ng India sa loob ng isa't kalahating dantaon (1796-1947). Pagkaraan ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig, pinamunuan ni Don Stephen Senanayake ang itinuturing na “Ama ng Kasarinlang Sri-Lanka” ang pakikipaglaban para sa kasarinlan. Noong Pebrero 4, 1948 ipinahayag ang kasarinlan ng bansa. Samantala, sa Nepal noong 1990 naganap ang mapayapang Rebolusyong People Power. Nagsilbing inspirasyon nila ang katulad ng EDSA Rebolusyon sa Pilipinas noong 1986.

Kanlurang Asya

Israel

Sa pagtatapos ng ika-19 na dantaon, sumibol ang mga pagkilos upang ang mga hudyo ay makabalik sa kanilang lupain. Itinatag ang Kilusang Zionismo sa Basel, Switzerland noong 1897 ni Theodor Herzl (1860-1904), isang Austro-Hungarian.

Iraq

Pagkaraan ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig, ang Iraq at Palestine ay naipasailalim sa pamamahala ng Great Britain. Dahil sa hindi maayos na pamumuno at kapabayaang ng mga Ottoman, sumibol ang mga kilusang makabayan noong huling bahagi ng ika-19 na dantaon.

Saudi Arabia

Dahil sa kalupitan at labis na paniningil ng buwis, naghangad ng kasarinlan ang mga Arab mula sa mga Turk.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1 Panuto: Ipaliwanag ang mga sumusunod na salita na may kinalaman sa Una at Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Gawin ito sa iyong sagutang papel

	Paliwanag
1. Central Powers	
2. Allies	
3. Balfour Declaration	
4. Satyagraha	
5. Azerbaijan Crisis	

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2 Panuto: Sagutin ang mga sumusunod na tanong. Isulat ang sagot sa isang malinis na papel.

1. Ano ang dalawang pangunahing kategorya ng ideolohiya?

2. Paano nagkakaiba-iba sa tindi ng pagsulong ng nasyonalismo ang mga bansang naniniwala sa demokrasya, sosyalismo at komunismo?

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3 Panuto: Lagyan ng wastong impormasyon ang sumusunod na talahanayan

EPEKTO NG MGA DIGMAANG PANDAIGDIG SA PAG-UNLAD NG NASYONALISMONG ASYANO SA TIMOG AT KANLURANG ASYA			
UNANG DIGMAANG PANDAIGDIG (1914)		IKALAWANG DIGMAANG PANDAIGDIG (1939)	
EPEKTO		EPEKTO	
KANLURANG ASYA	TIMOG ASYA	KANLURANG ASYA	TIMOG ASYA

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4 Panuto: Basahin at unawain ang bawat pangungusap. Piliin ang letra ng tamang sagot.

____ 1. Anong taon sumiklab ang Unang Digmaang Pandaigdig?

- a. 1914 b. 1939 c. 1917 d. 1928

____ 2. Ito ay ipinalabas noong 1917 ng mga Ingles kung saan nakasaad na ang Palestine ay bubuksan sa mga Jews o Israelites upang maging kanilang tahanan.

- a. Satyagraha b. Balfour Declaration c. Azerbaijan Crisis d. Central Powers

____ 3. Ito ay isang kasunduan na nagsasaad na kapwa lilisanin ng Russia at Great Britain ang bansang Iran upang maipagpapasailali ito.

- a. Balfour Declaration b. Allies c. Tehran Conference d. Satyagraha

____ 4. Ano ang mataas na uri ng pagpapahalaga at mga kasagutan sa mga suliranin at pangangailangan ng mga mamamayan?

- a. Ideolohiya b. Ekonomiya c. Politika d. Sosyalismo

____ 5. Ito ay nakatuon sa mga patakaran pangkabuhayan ng bansa at paraan ng paghahati ng kayamanan nito sa mamamayan.

- a. Komunismo b. Ideolohiyang pang-ekonomiya c. Demokrasya d. Ideolohiyang pampolitika

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5 Panuto: Sagutin ang mga sumusunod na pahayag. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel. Tatlong (3) konsepto na natutunan ko mula sa aralin

- 1.
- 2.
- 3.

Dalawang (2) mahahalagang bagay na ayaw kong makalimutan mula sa Aralin.

- 1.
- 2.

Isang (1) gawain na gusto kong subukan mula sa aking natutunan sa Araling ito.

- 1.